

ŠTÁTNA OPERA

SUFLER

október 2023

Štátna opera je štátnou príspevkovou organizáciou
v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR.

divadelná
sezóna
2023/24

J. Pauer: FERDO MRAVEC
(foto: P. W. Haas)
– OBNOVENÁ PREMIÉRA!

program program program

4.	streda 17.00	Dnešný večer patrí mne: MICHAELA KUŠTEKOVÁ <i>Komorný koncert sólistky Štátnej opery a jej hostí v neformálnej atmosfére.</i>	7,- € Permanenka A, D
6.	piatok 10.30	Jiří Pauer: FERDO MRAVEC – OBNOVENÁ PREMIÉRA! Organizované predstavenie	5,- €
7.	sobota 17.00	Jiří Pauer: FERDO MRAVEC V hlavných úlohách: Viliam Tužák, Daniele Campi/ Tomáš Laci, Veronika Szabová, Andrew Rusby, Arturo Perez del Campo, Alex Mihai Dobre.	8,- € Zľavnené vstupné: 5,- € Permanenka A, D
9.	pondelok 10.30	Jiří Pauer: FERDO MRAVEC Organizované predstavenie	5,- €
12.	štvrtok 18.30	Bedřich Smetana PREDANÁ NEVESTA Dirigent: Ján Procházka, réžia: Zuzana Fischer Účinkujú: Michaela Kušteková, Jozef Gráf, Ivan Zvarík, Zoltán Vongrey, Oľga Hromadová, Andrej Vancel a ďalší. <i>Komická spevohra v 3 dejstvách v českom jazyku.</i>	15,- € Zľavnené vstupné: 12,- € Permanenka A, D
14.	sobota 18.30	DJGT Zvolen Jozef Gregor Tajovský: ŽENSKÝ ZÁKON Účinkujú: Dominika Výrostek Misárová, Mária Knoppová, Juraj Smutný, Barbora Špániková, Marek Rozkoš, Richard Sanitra, Ján Marcinek. <i>Slovenská komédia o ženskej tvrdohlavosti, ktorá nezmieriťelne rozháda dve blízke rodiny.</i>	12,- € Permanenka A, D
19.	štvrtok 10.30	Dana Dinková: NEMÉ TVÁRE / VÝKRIKY DO TICHÁ Organizované predstavenie	4,- €
19.	štvrtok 18.30	Dana Dinková: NEMÉ TVÁRE / VÝKRIKY DO TICHÁ Réžia a choreografia: Dana Dinková Účinkujú: Veronika Szabová, Matěj Hutka, Filip Jekkel, Michal Ďuriš, Mariana Mackurová, Balet Štátnej opery. <i>Inscenácia praniejúca vážny spoločenský problém šikanovania prostredníctvom hudby, tanca a činoherného umenia.</i>	7,- € Zľavnené vstupné: 4,- € Permanenka A, D
21.	sobota 18.30	Ján Móry: SLEČNA VDOVA Dirigent: Ján Procházka, réžia: Tomáš Piliš Účinkujú: Helena Becse Szabó, Peter Svetlík, Oľga Bezačínská, Tomáš Dedič, Michaela Kušteková, Gabriel Sárosy, Oľga Hromadová, Daniel Výrostek, Ján Harušík, Eva Lucká a ďalší. <i>Elegancia a noblesa, láskavý a hravý humor v najznámejšej opere banskobystrického rodáka Jána Móryho.</i>	12,- € Zľavnené vstupné: 10,- € Permanenka A, D

J. Mory: SLEČNA VDOVA (foto: R. Mikol)

24. **utorok**
18.30

Giuseppe Verdi: LA TRAVIATA

Dirigent: Ján Procházka, réžia: Dana Dinková
V hlavných úlohách: Mariana Sajko, Dušan Šimo, Zoltán Vongrey.
Opera na námiet svetoznámeho románu A. Dumasa Dáma s karméliami.

12,- €
Zľavnené vstupné:
8,- €
Permanetka A, D

26. **štvrtok**
18.30

Pietro Mascagni: SEDLIACKA ČEŠŤ

Dirigent: Igor Bulla, réžia: Zuzana Fischerová
Účinkujú: Michaela Šebestová, Vitalij Kovaľčuk, Zoltán Vongrey, Carmen Štrofkec, Eva Lucká a ďalší.
Ruggero Leoncavallo: KOMEDIANTI
Dirigent: Igor Bulla, réžia: Zuzana Fischerová
Účinkujú: Patrícia Malovec, Vitalij Kovaľčuk, Šimon Svitok, Martin Popovič a ďalší.
Operný dvojtítul – dva realisticky stvárnené príbehy o láske, vine a treste.

12,- €
Zľavnené vstupné:
8,- €
Permanetka A, D

R. Leoncavallo: KOMEDIANTI (foto: Z. Hanuš)

30. **pondelok**

ŠPORTOVEC ROKA

Prenájom

31. **utorok**
18.30

Dana Dinková – Branislav Kostka: ÉDITH PIAF

Choreografia a réžia: Dana Dinková, hudba: šansóny Edith Piaf s kompozíciou Branislava Kostku
Účinkujú: Mariana Mackurová, Nina Ilieová, Lukáš Cenek, Tomáš Laci, Alex Mihai Dobre,
členovia baletného súbora a ďalší. *Hudobno-dramatické a tanečné dielo o živote svetoznámej speváčky.*

10,- €
Zľavnené vstupné:
8,- €
Permanetka A, D

zájazd

17. 10. B. Smetana: **PREDANÁ NEVESTA**

(Trenčín, Dom armády)

**program
na
november
2023**

- 4. 11. M. Stewart – J. Herman: **HELLO, DOLLY!** (o 17.00 h)
- 7. 11. S. Prokofiev: **ROMEO A JÚLIA**
- 9. 11. G. Donizetti: **FAVORITKA**
- 11. 11. W. A. Mozart: **ČAROVNÁ FLAUTA** (o 17.00 h)
- 13. 11. W. A. Mozart: **ČAROVNÁ FLAUTA** (o 10.30 h)
- 16. 11. D. Dinková: **VERDI** (o 18.00 h)
- 18. 11. **DAGMAR ROHOVÁ** – prvá dáma banskobystrickej opery
Spomienkový koncert v rámci Noci divadiel (o 19.00 h)
- 20. 11. **SLOVAK TANGO V ŠTÁTNEJ OPERE** – 15. výročie vzniku kapely
- 25. 11. P. I. Čajkovskij: **EUGEN ONEGIN** – OBNOVENÁ PREMIÉRA!
- 29. 11. A. Dvořák: **RUSALKA**

Zmena programu vyhradená!

PREDPREDAJ VSTUPENIEK:

Rezervácia: Tel.: 048 / 245 71 23, - 24, - 25, mobil: + 421 907 808 871, + 421 918 971 465, + 421 915 604 926, e-mail: rezervacie@stateopera.sk
Pokladnica Štátnej opery: Tel.: 048 / 245 71 20, mobil: + 421 908 324 163, Po, St: 13.00 - 16.00 h, Ut, Št: 13.00 - 17.00 h, Pia: 12.00 - 15.00 h
a 45 min. pred začiatkom predstavenia.

Ďalšie informácie nájdete na internetovej stránke Štátnej opery: www.stateopera.sk

Štátna opera, Národná 11, 974 73 Banská Bystrica

Vedúca marketingu: Mgr. Dana Kocianová, tel.: 048 / 245 71 21, e-mail: marketing@stateopera.sk

Požičovňa divadelných a detských rozprávkových kostýmov: Po - Pia: 13.00 - 15.00. Tel.: 048 / 245 22 57 (p. Acsová)
Dielne Štátnej opery, Jegorovova 20, Banská Bystrica

Suflér - informačný bulletin Štátnej opery v Banskej Bystrici, 6. 2. - 2023/2024. Vychádza mesačne. KURT 2/98
Redakčné pripravili: Mgr. Alžbeta Lukáčová PhD., PhDr. Katarína Uhríková. Grafická úprava: Peter Mráz.

Úvodník

Divadelnú sezónu 2023/2024 sme začali uvádzaním obnovených premiér. V septembri sme znovu uviedli do života svetoznámu operu A. Dvořáka *Rusalka* v novom hudobnom naštudovaní Jána Procházku a v známej režii Jany Andělovej Pletichovej. V aktuálnom mesiaci sa vraciame k nesmierne populárnemu titulu určenému pre deti *Ferdo Mravec* a v novembri nás čaká obľúbená inscenácia opery *Eugen Onegin*.

Keď v roku 2011 našťudovala v spolupráci s dirigentom Igorom Bullom režisérka Dana Dinková baletnú rozprávku Jiřího Pauera *Ferdo Mravec*, netušili sme, koľko vypredaných predstavení a detskej radosti priniesie. O to viac sa tešíme, že sa vracia do nášho repertoáru. Je určená deťom, a to už od predškolského veku. Iste si mnohí z vás pamätáte krásne rozprávky z ľúbej riše, ktorých hlavným hrdinom bol výmyselník mravček Ferdo. Už 87 rokov sú s nami aj postavičky ako chvástič Truhlík či namyslená Lienka a oslovujú nové a nové generácie čitateľov a divákov. Ferdo sa stal námetom pre knihy, animované filmy i balet. Veríme, že práve v dnešnej, často depresívnej dobe, ktorú deti citlivo vnímajú, je potrebné poskytnúť im aj prostredníctvom hudobno-tanečného divadla pozitívnu alternatívu v podobe optimisticky naladeného mravca s červenou mašou s bodkami okolo krku. Ferdo je nebojácny, chytrý, vynaliezavý a vždy si vie poradiť. Predstavenie má dve dejstvá a je zrozumiteľné aj najmenším návštevníkom a návštevníčkam.

Obnovená inscenácia *Ferdo Mravec* dostala i nové tanečné obsadenie: postavu Chlapca stvární Viliam Tužák, v postave Ferda sa prvýkrát uvedie Tomáš Laci a študuje si ju osvojí aj Daniele Campi. K svojej kreácii Lienky sa vráti Veronika Szabová a novým Truhlíkom sa stane rumunský tanečník Alex Dobre. Do predstavenia boli obsadení aj traja tanečníci a jedna tanečníčka, ktorí od septembra posilnili novo sa formujúci Balet Štátnej opery. Uvidíte už spomínaného Daniela Campiho z Talianska, Andrewa Rusbyho z Austrálie, Artúra Péreza del Campa zo Španielska a Michaelu Zmrzlíkovú z Českej republiky.

Veríme, že si k nám spolu s deťmi nájdete cestu a zavítate tak do rozprávkovej krajiny chrobáčikov a ich veselých dobrodružstiev. Dovidenia v divadle!

Alžbeta Lukáčová
dramaturgic

Pripravujeme

Jiří Pauer: FERDO MRAVEC Obnovená premiéra 6. 10. 2023

Tvorcovia rozprávkového baletu Ferdo Mravec

Ondřej Sekora (1899 – 1967)
český spisovateľ, novinár, kreslič, grafik,
ilustrátor, karikaturista a entomológ

Ondřej Sekora, nazývaný aj český Disney, pochádzal z Králového Pole. V siedmich rokoch mu zomrel otec a tárcha výchovy celej rodiny spadla na matku. Po ukončení gymnázia dva roky študoval právo, ale príliš ho nezaujímalo. Radšej sa rozhodol venovať kreslieniu a športovej žurnalistike. Do Česko-slovenska priviezol zo štipendijných výprav v Paríži rugby a stal sa aj nadšeným propagátorom tohto športu. Jeho najznámejšou kreslenou postavou je Ferdo Mravec, ktorý sa prvýkrát objavil v roku 1927 v ilustrovanom časopise *Pestrý týden*. Ondřej Sekora, podobne ako jeho slávny hmyz „všeuměl“, sa tiež venoval rôznym remeslám a konicom. Okrem športu, kresliarstva a novinárčiny sa zaoberal aj hudbou, písaním detských kníh (*Kronika mesta Kocourkova*), hraním maňuškového divadla či zavádzaním detských programov do novovznikajúcej televízie.

Jiří Pauer (1919 – 2007)

český pedagóg, hudobný skladateľ, hudobný manažér,
funkcionár, publicista a organizátor

Výrazná osobnosť českej hudby 2. polovice 20. storočia. Bol mimoriadne schopným riadiacim pracovníkom, ktorý niekoľko rokov stál na čele našich popredných hudobných inštitúcií. Ako vyhľadávaný pedagóg vychoval celú generáciu úspešných skladateľov. Ihneď po vojne zakladal v Prahe novú mestskú hudobnú školu, kde aj štyri roky pracoval. V 50. rokoch doslova prebehlo niekoľkými inštitúciami: Hudobnou a artistickou ústredňou, Ministerstvom kultúry,

Československým rozhlasom. Nakoniec sa jeho kmeňovými inštitúciami stali dva hlavné súbory našej hudobnej kultúry – Česká filharmónia a Národné divadlo. V Českej filharmónii pôsobil ako riaditeľ plných 22 rokov (1958 – 1980). Bez preháňania možno roky jeho riaditeľovania označiť za dobu najväčšieho vzostupu slávy tohto orchestra.

Dve obdobia bol Jiří Pauer šéfom opery Národného divadla a vo svojich 60. rokoch tu na 10 rokov zakotvil ako riaditeľ celého Národného divadla. V organizačnej sfére je významná jeho činnosť vo výbere festivalu Prážská jar, v Ochranom zväze autorskom a v Gramofónovom klube, ktorý bol v 60. a 70. rokoch jedným z hlavných zdrojov informovanosti o najnovších svetových trendoch v hudbe. Od roku 1965 do roku 1990 vyučoval Jiří Pauer kompozíciu na pražskej AMU. Pri všetkej tejto činnosti stačil vytvoriť veľké skladateľské dielo, okolo 150 opusov, zasahujúce do všetkých žánrov. Zásadný je jeho prínos v oblasti hudobno-dramatickej tvorby. Tá zaujíma mimoriadne významné miesto nielen v rámci skladateľovho vlastného diela, ale v národnom kontexte hudobnej tvorby pre divadlo celého povojnového obdobia. Jiří Pauer mal k divadlu veľmi pozitívny vzťah od mladosti, jeho opemá prvotina *Žvanivý silmejš* vznikla ešte v čase štúdií. Vtipne napísaná jednoaktovka preukázala skladateľov zmysel pre špecifickú hudobného divadla pre deti a stala sa obľúbeným titulom mnohokrát inscenovaným u nás aj v zahraničí.

Pauerova hudobno-dramatická tvorba je typovo pomerne rôznorodá – reprezentuje ju celovečerná opera klasického typu, cyklus piatich operných grotesiek, komická opera tradičného buffo typu, opera, balet a muzikál pre deti. Za pozornosť určite stojí fakt, že nadpolovičná väčšina titulov pre divadlo je určená detskému publiku. Vo všetkých prípadoch prejavil Jiří Pauer mimoriadnu intuíciu pri voľbe témy, zmysel pre javiskovú účinnosť a znalosť inscenačnej praxe.

DJGT Zvolen Jozef Gregor Tajovský: ŽENSKÝ ZÁKON

V Štátnej opere 14. 10. 2023 o 18.30 h

*Slovenská komédia o ženskej tvrdohlavosti,
ktorá nezmieriteľne rozháda dve blízke rodiny*

Klasická veselohra patróna DJGT a jedna z najhrávanejších Tajovského hier, v ktorej nepísaný „ženský zákon“ tvoria ženské hádky, pletky, kluby a intrigy. Pevne vystavaná hra s plastickými postavami ponúkla inscenátorom a protagonistom bohatý priestor na hravé a navrstvené kreácie. Dôležitým pilierom inscenácie sú autorov úsporný jazyk a dialógy s originálnymi rečovými zvratmi, pričom Tajovského osobitý humor získal podoby súčasnej komiky.

Nosnými postavami Ženského zákona sú Zuza Javorová a Mara Malecká. Ich tvrdohlavosť vyvolá nečakaný konflikt medzi vlastnými rodinami i deťmi, ktoré už smerovali k uzavretiu manželstva. Dedinská klebetnica Dora, vedená vlastnými záujmami, vybičuje rozbušené emócie a dynamicky rozotčí pôdorys klasickej veselohry, v ktorej zdravý rozum i verná láska prejdú mnohými nečakanými skúškami.

Ženský zákon patrí medzi tie tituly v repertoári DJGT, ktoré ponúkajú inovatívny pohľad na literárne dedičstvo v regióne a tematicky podčiarkuje motto 73. sezóny, ktorým je IDENTITA. Veselohra sa na zvolenskom javisku inscenovala dovedna tri razy: v roku 1950 v režii Karola Badániho, v roku 1964 v režii Ivana Petrovického a v roku 1979

v režii Petra Jezného.

Inscenáciu, ktorá originálne kombinuje moderné s tradičným, upravil a režíruje našťudoval umelecký šéf DJGT Peter Palik.

Pietro Mascagni: SEDLIACKA ČEŠŤ Ruggero Leoncavallo: KOMEDIANTI

26. 10. 2023 o 18.30 h

V októbri privítame v známom veristickom dvojtitule *Sedliacka česť* a *Komedianti* špeciálneho hosťa: hlavné postavy Turiddua a Cania stvární ukrajinský tenorista pôsobiaci v Taliansku **Vitalij Kovalčuk**.

Operný spev študoval v Temopile a na Konzervatóriu G. Verdiho v Miláne. V roku 2002 bol pozvaný na spoluprácu s Orchestrom Simfónica do Norte (Portugalsko), aby sa zúčastnil na operných produkciách *Tosca* (Spolettina) a *Nabucca* (Abdallo). V roku 2007 debutoval v role Cania (*Komedianti*) v Teatro Comunale v talianskom meste Cosenza. V roku 2012 debutoval v úlohe Cavaradosiho (*Tosca*) v Teatro Comunale vo Ventimiglii a Rodolfa (*Bohéma*) v Estónskej národnej opere. Počas sezóny 2012/2013 bol stálym sólistom Wroclawského divadla (Poľsko), kde interpretoval úlohy Rodolfa (*Bohéma*), Vojvodu z Mantovy (*Rigoletto*) a Ismaela (*Nabucco*), s ktorým absolvoval i turné v Južnej Kórei.

V tej istej sezóne debutoval aj v libereckom divadle (Česko) ako Pinkerton (*Madama Butterfly*) a Ismael. V roku 2013 opäť interpretoval Ismaela v Národnom divadle moravsko-slezskom v Ostrave a Pinkertona v Opernom divadle v Lvove (Ukrajina). V roku 2015 debutoval v Bolšom teatre (Moskva) v úlohe Falsa Dimitrija (*Boris Godunov*). Od tohto obdobia pravidelne účinkuje najmä v talianskych divadlách, na Ukrajine, ale i v Bulharsku, Macedónsku, Slovinsku, Chorvátsku a ďalších európskych operných domoch. Ťažisko jeho repertoáru spočíva v talianskom romantickom repertoári (najmä G. Verdi) a veristických dielach. Jeho účinkovanie v Štátnej opere v dvojtitule *Sedliacka česť* a *Komedianti* je jeho prvým hostovaním na Slovensku.

Spzoa opony

PREDSTAVUJEME

Lukáš Kvasna

nový vedúci umelecko-technickej prevádzky Štátnej opery

Študoval na SPŠ stavebnej. Od roku 2004 nastúpil do Štátnej opery ako zástupca javiskového majstra a neskôr (r. 2008) sa stal javiskovým majstrom.

Lukáš, už pomerne dlho pracuješ v Štátnej opere. Máš vzťah k tomuto druhu umenia?

Popri škole som sa venoval prevažne športu, preto mi nikdy nenapadlo, že by som niekedy pracoval v divadle. Keď som však do Štátnej opery nastúpil, práca sa mi zapáčila a postupom času som si aj tento druh umenia obľúbil. Napríklad keď ma niečo zaujalo v rámci predstavenia, ako javiskový majster som veľakrát po technickej prestavbe zostal v zákulísi, aby som si to vypočul do konca. Niekedy to bola ária, niekedy aj celé dejstvo či inscenácia.

Nastúpil si do veľmi dôležitej pozície v Štátnej opere – zodpovedáš za to, aby každé predstavenie bolo po technickej stránke dokonale pripravené. Je to pre teba veľká zmena oproti minulosti?

Je to tímová práca. Áno, zodpovedám za každé predstavenie po technickej stránke, ale je to o vedúcich a ľuďoch pracujúcich na jednotlivých úsekoch UTP, ktorým dôverujem. Táto pozícia je pre mňa síce zmenou, ale stále som súčasťou tímu.

Všeobecný tabuľkový popis tvojej práce je: Tvorivé riešenie koncepcii, zámerov a realizácia kultúrnych činností s nadregionálnym dosahom. Toto nám veľa nehovorí. V čom tkvie hlavná podstata tvojej práce?

Popis mojej práce sa nedá zhrnúť v jednej vete, ale už samotný názov pozície, resp. úseku (UTP) hovorí, že ide o prepojenie umeleckého s technickým, takže som akýmsi spojovníkom medzi umeleckou a technickou časťou. Napr. pri organizovaní skúšok a predstavení zodpovedám za včasnú technickú pripravenosť javiska, pri plánovanej výrobe scény navrhujem jej možné riešenia, pri návšteve iných divadiel mám na starosti technické možnosti hostovania Štátnej opery a pod.

V čom je pre teba táto práca zaujímavá?

Páči sa mi, že je to rôznorodá práca. S každou novou inscenáciou prichádza nový realizačný tím, nová scéna, nové problémy, ale aj nové riešenia 😊.

Čo by si chcel v tejto svojej novej pozícii zlepšiť?

Niečo zlepšiť vo väčšine prípadov znamená niečo zmeniť. A ja som na tejto pozícii veľmi krátko, aby som hneď zavádzal nejaké zmeny. Momentálne sa s prácou len zoznamujem a až čas ukáže či, budú potrebné nejaké zmeny, resp. zlepšenia.

Za rozhovor ďakuje AL

Divácka cena

Ďakujeme všetkým divákovi, ktorí sa zapojili do ankety Divácka cena 2023. Štátna opera sa rozhodla vylosovať jedného z vás a obdarovať ho hodnotnou knižnou cenou. V októbri sa šťastie usmialo na pani **Ing. Oľgu Kúchnovú** z Banskej Bystrice (Povstalecká cesta). Pani Kúchnovej srdečne gratulujeme! Knihu o dejinách Štátnej opery

s podpismi sólistov a dirigentov si môže vyzdvihnúť v pokladni Štátnej opery v čase otváracích hodín.

Jubilanti

Tento mesiac oslávi životné jubileum naša kolegyňa **Oľga Rakytová**, majetková účtovníčka

Srdečne blahoželáme!

Prenájom Divadelnej kaviarne

Štátna opera ponúka do prenájmu Divadelnú kaviareň a prislúchajúce priestory (šatne, sklady) na dlhodobý alebo krátkodobý nájom. Možnosť využitia na školenia, besedy, spoločenské udalosti a pod. Blížšie informácie o ponuke poskytnie Mgr. Marta Šimonová, mobil 0915 884 959, pevná linka 048/2457 330, e-mail: marta.simonova@stateopera.sk Ponuka je zverejnená aj na portáli: www.ropk.sk

foto: J. Lomnický